

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای کتشر و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

فلسفه تحلیلی

Analytic philosophy

مقطع دکتری تخصصی

گروه علوم انسانی

پیشنهادی پژوهشگاه دانش های بنیادی

نام رشته: فلسفه تحلیلی	عنوان گرایش: -
گروه: علوم انسانی	دوره تحصیلی: دکتری تخصصی
کارگروه تخصصی: فلسفه	نوع مصوبه: بازنگری
پیشنهادی: پژوهشگاه دانش های بنیادی	تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۳/۰۹

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته فلسفه تحلیلی، در جلسه شماره ۱۵۷ تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۹ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب برنامه درسی یاد شده وارد دانشگاه ها و موسسه های آموزش عالی می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو - این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته فلسفه تحلیلی مصوب جلسه ۶۴۸ تاریخ ۱۳۸۶/۰۶/۱۷ شورای عالی برنامه ریزی می شود.

ماده سه - این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود.

ماده چهار - این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنگیان
دبیر کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

برنامه درسی رشته

فلسفه تحلیلی

ANALYTIC PHILOSOPHY

مقطع دکتری تخصصی

تهیه‌کنندگان:

دکتر حمید وحید دستجردی
دکتر سید نصرالله موسویان
دکتر محمود مروارید
دکتر امیر صائمی
دکتر ساجد طیبی
دکتر محسن زمانی
دکتر آرش ابادری

عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی شریف و محقق پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
1.	درس فلسفه علم	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
2.	درس منطق کلاسیک	در این درس هدف‌های کلی و ویژه و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
3.	درس منطق نوین	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
4.	درس متافیزیک	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
5.	درس فلسفه ذهن	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
6.	درس فلسفه اخلاق	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع جدید تعریف شد.
7.	درس فلسفه زبان (منطق فلسفی)	در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
8.	درس معرفت شناسی	در این درس سرفصل مطالب و مراجع تغییر یافت و به روز رسانی شد.
9.	درس سمینار	این درس از 3 واحد به 2 واحد تغییر یافت.
10.	درس فلسفه نوین	این درس جبرانی بوده و از 2 واحد به 4 واحد تغییر پیدا کرد و در این درس هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع جدید تعریف شد. (واحدهای درس جبرانی در معدل و تعداد کل واحدهای درسی محاسبه نمی‌شوند).
11.	درس تاریخ فلسفه اسلامی	این درس از ادغام دو درس فلسفه اسلامی 1 و 2 شکل گرفت. این درس جبرانی است و در آن هدف‌های کلی و ویژه، سرفصل مطالب و مراجع جدید تعریف شد. (واحدهای درس جبرانی در معدل و تعداد کل واحدهای درسی محاسبه نمی‌شوند).
12.	رساله	از 24 واحد به 18 واحد تغییر یافت.

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

فلسفه تحلیلی نگرشی به فلسفه است که می‌کوشد تا هر مسئله فلسفی را به مسائل کوچکتر تجزیه کرده و سپس با به خدمت گرفتن دستاوردهای منطق صوری و ریاضی، کوشش نماید تا به صورت سیستماتیک به افق‌های جدیدی از انحلال مسئله مورد نظر دست یابد.

تکیه بر تحلیلی بودن فلسفه (و بالتبع دوره دکتری فلسفه تحلیلی (Analytic Philosophy)) به هیچ وجه به معنای قطع ارتباط با گذشته و تاریخ فلسفه نیست. چنین تصویری نه قابل قبول است و نه حتی قابل درک. هدف صرفاً جدا نمودن این برنامه از بر خی گرایش‌های جریان مرسوم به "فلسفه قاره‌ای" یا "اروپایی" است که توجه خاصی به روش استدلال منطقی ندارند. به این اعتبار "فلسفه کلاسیک"، "فلسفه غرب" و "فلسفه اسلامی" به یکسان تحلیلی به شمار می‌آیند. زیرا، همچنانکه گفته شد، ملاک عمده تحلیلی بودن گرایش‌های فلسفی تعهد آنها به روش استدلال منطقی است. فلسفه تحلیلی معاصر، از این نظر، ادامه و دنباله طبیعی گرایش‌های فلسفه کلاسیک (در غرب و شرق) می‌باشد.

امید می‌رود با گسترش دوره دکتری فلسفه تحلیلی (Analytic Philosophy) در ایران از شکوفایی بیشتر برخوردار شود که در ارتباط با سایر مؤسساتی که در زمینه فلسفه فعالیت می‌نمایند و دانشگاه‌ها یا پژوهشگاه‌های مجری بتوانند به سهم خود در ادامه فعالیت درخشان فلسفی گذشته این مرز و بوم قدمی بردارند.

همچنین امید است این فعالیت منجر به مشارکت بیشتر ایران در عرصه‌های جهانی فلسفی گردد.

علیرغم وجود ارتباطی ارگانیک میان علوم پایه و علوم انسانی، در حال حاضر در ایران شکاف عمیقی بین وضعیت کیفی این دو شاخه از علوم قرار دارد که تا به حال نه تنها چاره‌ای مؤثر برای رفع آن بدست نیامده بلکه این شکاف با گذشت زمان، عمیق‌تر گشته است. یکی از رشته‌های فلسفه که می‌تواند به حل این مساله کمک کند "فلسفه تحلیلی" است، لذا برای رفع نسبی این معضل و برداشتن قدمی در این راستا و با توجه به اهمیت این شاخه از مطالعات و نیاز عرصه‌ی آموزش و پژوهش در ایران به رقابت با فعالیت‌های مشابه‌های بین‌المللی، پژوهشگاه دانش‌های بنیادی در نظر دارد دوره‌ی دکترا در رشته فلسفه تحلیلی را برگزار نماید.

در صورت توفیق این طرح، طبیعتاً دانشجویان مستعد ایرانی نیز که برای ادامه تحصیل در این رشته‌ها شایق و لایق می‌باشند، امکان تحقق این هدف را در کشور خواهند یافت.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

هدف از تشکیل این دوره تربیت دانشجویانی است که بتوانند به آسانی با سطح پژوهش‌های فلسفی در غرب ارتباط برقرار نموده و بتواند تحولات فلسفی رایج جهان را در دانشگاه‌های داخل منعکس نمایند. فارغ‌التحصیلان این دوره در درجه اول باید توانایی تدریس موضوعات مطرح فلسفی در سطح بین‌المللی را دارا بوده و در مرحله بعد بتوانند خود سهمی در تحولات فلسفی بازی نمایند.

با توجه به موارد یاد شده نکات ذیل در چارچوب اهداف این دوره قرار می‌گیرد:

الف) پرورش استعداد های ایرانی برای فعالیت های پژوهشی با کیفیت و استانداردهای بین المللی در زمینه های فوق.

ب) آموزش دانشجویان در دوره های تحصیلات تکمیلی با هدف فعالیت و همکاری در عرصه های بین المللی.

با توجه به امکانات موجود، در این دوره زمینه های ذیل مشخصاً مورد توجه قرار خواهند گرفت :

- منطق فلسفی (فلسفه زبان) ؛
- معرفت شناسی ؛
- فلسفه ذهن و علوم شناختی.

نظام دوره

نظام دوره فلسفه تحلیلی منطبق بر آئین نامه های دوره دکتری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود. بر این اساس دوره دکترای فلسفه تحلیلی تلفیقی از دوره های آموزشی و پژوهشی خواهد بود. برنامه دوره به شرح زیر است:

الف) گذراندن دروس اصلی ؛ آموختن زبان انگلیسی (در حد نمره 550 تافل) ؛

تبصره 1: دروس دوره بر اساس جداول پیوست و شامل موارد زیر می باشد:

- دروس الزامی (18 واحد)
- دروس جبرانی (6 واحد)

واحدهای دروس جبرانی در معدل و تعداد کل واحدهای درسی محاسبه نمی شوند. شایان ذکر است که حد نصاب قبولی درس 14 از 20 و حداقل میانگین در هر نیمسال تحصیلی 16 از 20 است و در هر نیمسال ثبت نام در دست کم 6 واحد و حداکثر 12 واحد مجاز است.

ب) امتحان جامع:

دانشجویانی که 12 واحد آموزشی را با موفقیت گذرانده باشند و میانگین کل نمرات آنها از 16 کمتر نباشد، می توانند در اولین فرصت در امتحان جامعی که به پیشنهاد استاد راهنما، توسط واحد مجری برگزار می گردد ثبت نام کنند. کمیته تحصیلات تکمیلی واحد (پژوهشکده/دانشکده) مجری برگزاری امتحان جامع بوده و موارد امتحانی شامل دروسی است که دانشجو پیشتر در طول این دوره گذرانده است.

ج) تدوین رساله دکتری:

مراحل آموزش و تدوین رساله دکتری دانشجویان با نظارت استاد راهنما و زیر نظر اساتید مشاور انجام می شود که مطابق آیین نامه دوره دکتری - مصوب شورای عالی برنامه ریزی - تعیین می شوند.

استادان دوره دکتری از میان گروه های ذیل انتخاب خواهند شد :

1. اعضای هیئت علمی تمام وقت پژوهشگاه ؛
2. پژوهشگران ارشد پژوهشکده های ذیربط ؛
3. استادان دانشگاه ها و مراکز پژوهشی داخل و خارج کشور بنا به تشخیص پژوهشکده.

دانشجویان موظفند تا پایان نیمسال اول موضوع رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما انتخاب کرده که این موضوع باید حداکثر تا پایان نیمسال سوم تحصیلی به تصویب نهایی برسد. دانشجویان با اتمام تدوین رساله دکتری و دفاع از آن، دوره دکترای خود را به پایان می رسانند.

براساس آئین نامه های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، استاد راهنما، نقش عمده ای را در هدایت و تربیت دانشجو ایفا خواهد کرد.

تبصره 1: تعداد واحد های رساله بر اساس آئین نامه وزارت علوم می باشد.

تبصره 2: دانشجو باید نتیجه فعالیت های پژوهشی اش را هر شش ماه یکبار به اطلاع کمیته اساتید مشاور برساند.

پ) ضرورت و اهمیت

هدف از تشکیل این دوره تربیت دانشجویانی است که بتوانند به آسانی با سطح پژوهش های فلسفی در غرب ارتباط برقرار نموده و بتوانند تحولات فلسفی رایج جهان را در دانشگاه های داخل منعکس نمایند.

فارغ التحصیلان این دوره در درجه اول باید توانایی تدریس موضوعات مطرح فلسفی در سطح بین المللی را دارا بوده و در مرحله بعد بتوانند خود سهمی در تحولات فلسفی بازی نمایند.

با توجه به نکات فوق و جهت حصول اهداف مربوطه، پژوهشگاه دانش های بنیادی بر آن شده است تا (مطابق با بند 5 ماده 13 اساسنامه این پژوهشگاه) به عنوان گامی مهم در عرصه تولید علم و دانش، دوره دکترا در "فلسفه تحلیلی" را برگزار نماید.

در حال حاضر در چند زمینه دانش های بنیادی از قبیل فیزیک نظری، ریاضیات، علوم اعصاب شناختی، علوم کامپیوتر و علوم نانو پژوهشکده های ویژه در پژوهشگاه مشغول فعالیت هستند.

از طرف دیگر تاکنون چند دوره دکتری در حوزه های منطق ریاضی و فیزیک پلاسما، فیزیک ذرات ، فیزیک محاسباتی و علوم اعصاب شناختی در پژوهشگاه برگزار شده و فارغ التحصیلان این رشته ها هم اکنون وارد نظام آموزشی کشور شده اند. برگزاری دوره دکتری فلسفه تحلیلی در چنین فضای آموزشی میان رشته ای قطعاً در موفقیت و غنای این دوره مؤثر خواهد بود. لازم به ذکر است که تاکنون فعالیت های آموزشی - پژوهشی بسیاری در این زمینه انجام شده است که ذیلاً به برخی از آنها اشاره می شود.

دوره دکتری فلسفه تحلیلی / 8

الف) برگزاری 5 دوره موفقیت آمیز دکتری فلسفه تحلیلی و پذیرش 21 دانشجوی مستعد که از این تعداد 15 دانشجو با موفقیت فارغ التحصیل شده‌اند و 6 دانشجوی فعال مشغول به تحصیل می‌باشند.

ب) انجام پروژه‌های پژوهشی و چاپ مقالات متعدد در مجلات معتبر بین المللی، در زمینه‌های معرفت شناسی، فلسفه ذهن، منطق فلسفی، منطق ریاضی، و علوم اعصاب شناختی.

ج) برگزاری دوره‌های آموزشی مقدماتی و پیشرفته :

- مباحثی در نظریه بازگشت
- نظریه مدل
- دوره فشرده فورسینگ
- مباحثی در نظریه مدل
- منطق فلسفی، مقدماتی و پیشرفته
- فلسفه ذهن و علوم شناختی
- معرفت شناسی

د) برگزاری کنفرانس، سمینار، سمپوزیوم، ... :

- کنفرانس بین المللی منطق
- کارگاه تابستانی منطق
- کنفرانس بین المللی سیستم‌های هوشمند و شناختی
- سلسله سخنرانی‌های فلسفه ذهن
- سلسله سخنرانی‌های معرفت شناسی و منطق فلسفی
- سلسله سخنرانی‌های تخصصی در هر فصل
- کارگاه زبان، شناخت و واقعی
- سخنرانی‌های تخصصی متعدد با حضور اساتید به نام خارجی
- کارگاه بین المللی فلسفه و منطق اسلامی
- همایش بین المللی فلسفه (اندیشه مفرد، ارجاع و ارتباط)
- برگزاری کلاس‌های درس آزاد
- برگزاری مستمر مدارس تابستانی فلسفه
- برگزاری کارگاه‌های دانشجویی

پ) تعداد و نوع واحدهای درسی**جدول (1) - توزیع واحدها**

تعداد واحد	نوع دروس
18	دروس تخصصی
6	دروس جبرانی *
18	رساله / پایان نامه
36	جمع

* واحدهای درس جبرانی در معدل و تعداد کل واحدهای درسی محاسبه نمی‌شوند.

ت) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
تجزیه و تحلیل آراء و افکار در سطح جامعه	کلیه دروس دوره دکتری فلسفه
مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی	دروس مرتبط
انجام پروژه‌های تحقیقاتی	کلیه دروس دوره دکتری فلسفه
تدریس دروس مربوطه	کلیه دروس دوره دکتری فلسفه

ث) شرایط و ضوابط ورود به دوره

براساس آئین نامه های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای شرکت در دوره دکتری رشته فلسفه لازم است داوطلبان دارای مدرک کارشناسی ارشد مرتبط با این رشته باشند. علاوه بر مندرجات آیین نامه های وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، ویژگی های زیر توسط پژوهشگاه مدنظر است:

تبصره 1: شرط احراز حداقل معدل **15** در دوره کارشناسی ارشد (یا بالاترین مدرک تحصیلی دریافت شده) برای شرکت در امتحان ورودی. لازم به ذکر است که داشتن حداقل درجه کارشناسی ارشد (مرتبط با رشته فلسفه) برای داوطلبان الزامی است.

تبصره 2: آزمون ورودی دوره به صورت کتبی و مصاحبه شفاهی بوده و شامل موضوعات ذیل

است:

- زبان انگلیسی؛
- مبانی ریاضیات؛
- کلیات فلسفه.

تذکر مهم: در دوران تحصیل دوره دکترای فلسفه تحلیلی، دانشجوی موظف به رعایت کلیه آیین نامه

ها و مقررات دوره دکترای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (2) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی الزامی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
1.	منطق کلاسیک	2	✓			32		-
2.	منطق نوین	2	✓			32		-
3.	متافیزیک	2	✓			32		-
4.	معرفت شناسی	2	✓			32		-
5.	فلسفه ذهن	2	✓			32		-
6.	فلسفه زبان	2	✓			32		-
7.	فلسفه علم	2	✓			32		-
8.	فلسفه اخلاق	2	✓			32		-
9.	سمینار	2	✓			32		-

جدول (4) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی جبرانی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
1	تاریخ فلسفه اسلامی	2	✓			32		-
2	فلسفه نوین	4	✓			64		-

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

عنوان درس به فارسی:		منطق کلاسیک	
عنوان درس به انگلیسی:		Introductory Logic	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐	نظری - عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: منطق کلاسیک علم عمومی استنتاج است. هدف از منطق شناسایی اشکال معتبر استنتاج های منطقی است. قیاس نوعی از استنتاج منطقی است که در زبان طبیعی و در ساده ترین شکل در قالب دو مقدمه و یک نتیجه صورت بندی می شود. قیاس های معتبر آن دسته از قیاس ها هستند که مقدمات آن ها مستلزم نتیجه آن ها می باشد. اگر استنتاج های ما مطابق اشکال معتبر قیاس نباشد دچار مغالطه می شویم.

اهداف ویژه: مطالعه منطق کلاسیک حداقل می تواند از سه منظر انجام پذیرد: اول بررسی متون منطقی در سنت ارسطویی (قرون وسطی لاتینی)، دوم بررسی منطق قدیم در سنت علوم اسلامی، و سوم بررسی تاریخ منطق در خارج از این دو سنت. هر کدام از این منظرها افق تازه ای را به روی مطالعات منطقی می گشاید. مثلاً مطالعه منطق در سنت ارسطویی برای درک پیدایش و تطور منطق پیش از آغاز پژوهش های مسلمانان ضروری است. ترجمه و ویرایش و بازسازی سنت ارسطویی به گسترش علوم متعددی در میان مسلمانان کمک کرد.

(پ) **مباحث یا سرفصل ها:** (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

منطق و زبان - منطق گزاره ها - سازگاری و تمامیت منطق گزاره ها - منطق محمولات - معنا شناسی منطق محمولات - دامنه و مرزهای منطق

(ت) **راهنماهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) **راهنماهای ارزشیابی (پیشنهادی):** شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی:** (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

رهبر خرد: محمود شهابی (1365)

اساس الاقتباس: تصحیح مدرسی رضوی (1361)

- Jonathan Barnes (1984) Complete Works of Aristotle, Vol. 1.
- Antoine Arnauld and Pierre Nicole. (2017) Logic, or, The art of Thinking: the Port-Royal Logic. Cambridge University Press.
- William Kneale (Author), Martha Kneale. (1985). The Development of Logic. Oxford University Press.

عنوان درس به فارسی:		منطق نوین	
عنوان درس به انگلیسی:		Advanced Logic	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐	نظری - عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: علیرغم دستاوردهای مهم منطق کلاسیک، در اوایل قرن بیستم مشخص شد که منطق قیاسی تنها موارد خاص نحوه های استنتاجی که امروزه منطق گزاره ها و محمولات نامیده می شوند، به شمار می آیند. این اشکال ساختار منطق جدید را می سازند. مفاهیم اساسی آنها، سورها، متغیرها و توابع از جمله کشفیات ریاضی دان آلمانی، گوتلوب فرگه، می باشند. اگرچه بررسی یک سیستم منطقی به عنوان یک ساختار ریاضی مجرد مدیون بول می باشد.

اهداف ویژه: منطق جدید از دو جهت منطق ریاضی خوانده می شود: (1) منطق خود از موضوعات مطالعاتی ریاضی به شمار می آید و (2) اشکال پیشنهادی توسط فرگه زبانی را تشکیل می دهند که توانایی بازنمایی کلیه استدلال های ریاضی را دارد. منطق های خاص تر به مطالعه موضوعاتی از قبیل زمان، مکان و وجوب می پردازند.

بسیاری از استدلال ها در علوم انسانی، به خصوص در فلسفه، را می توان در زبان منطق جدید صورت بندی کرد. از این روی، آشنایی و بررسی قالب های استدلال در زبان منطق جدید نیز برای دانشجویان فلسفه ضروری است. منطق جدید را می توان به دو بخش منطق غیر موجهات کلاسیک و منطق موجهات کلاسیک تقسیم بندی کرد. مطالعه هر دو شاخه می تواند برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی در رشته فلسفه بسیار سودمند باشد. آموزش منطق موجهات کلاسیک حداقل در سطح منطق گزاره ها می تواند دانشجویان فلسفه را در شاخه های مختلف از جمله متافیزیک، معرفت شناسی، فلسفه زبان، فلسفه دین، و فلسفه اخلاق یاری رساند

پ) مباحث یا سرفصل ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

نظریه بازگشت - ماشین های تورینگ - تصمیم ناپذیری منطق درجه اول - تمامیت و سازگاری - فشردگی - قضیه اسکولم - لوونهایم - نظریه اعداد - قضایای گودل - منطق های غیر استاندارد - منطق موجهات کلاسیک - کاربردهای منطق جدید

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای): شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه: -

چ) فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Enderton J.(1983): *Introduction to Logic*
- Boolos P. and Jeffreys R. (2005) : *Computability and Logic*
- Graham Priest (2008) *An Introduction to Non-Classical Logic*, Second Edition. Cambridge University Press.

عنوان درس به فارسی:		فلسفه اخلاق	
عنوان درس به انگلیسی:		Ethics	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ☒	نوع درس و واحد
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒ عملی ☐	
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: در این درس به فرااخلاق و اخلاق هنجاری می پردازیم. موضوع اصلی فرااخلاق تحقیق درباره‌ی ماهیت متافیزیکی اخلاق، دلیل و امر نرماتیو است.

اهداف ویژه: این درس در بخش فرااخلاق به پرسش‌هایی نظیر اینها می پردازد: آیا گزاره‌های اخلاقی قابل صدق و کذب‌اند؟ آیا گزاره‌های اخلاقی صادق‌اند؟ آیا اخلاق مستقل از حالات ذهنی ماست؟ آیا اخلاق از حالات اخلاقی خداوند مستقل است؟ آیا اخلاق به امر طبیعی قابل تحویل است؟ نسبت اخلاق و دلیل چیست؟ نسبت اخلاق و انگیزه چیست؟ نسبت دلیل و انگیزه چیست؟ گزاره‌های اخلاقی چگونه دانسته می‌شوند؟ بخش دیگر این درس به اخلاق هنجاری اختصاص دارد. در این بخش سوالات اصلی اینها هستند: اصل صحیح اخلاقی کدام است؟ پیامدگرایی، اخلاق کانتی، یا اخلاق فضیلت؟ نسبت وظیفه و قصد چیست؟ در چه شرایطی می‌توان به دیگران بصورت موجهی صدمه زد؟ چه نظریه ارزشی درست است؟

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

شناخت‌گرایی، نظریه خطا، نظریه امر الهی، ناواقع‌گرایی اخلاقی، واقع‌گرایی اخلاقی، درون‌گرایی و برون‌گرایی درباره دلیل و انگیزه، متافیزیک دلایل، دلایل و دلایل اخلاقی، پیامدگرایی، اخلاق کانتی، وظیفه‌گرایی، قصد، پازل‌های اخلاقی (مسائل نا-اینهمانی، تراگذاری، مسائل تراموا، ...)

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می‌شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می‌شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش‌ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس‌ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده‌اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی): شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه: -

(چ) فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Star, Daniel, ed. *The Oxford handbook of reasons and normativity*. Oxford University Press, 2018
- Van Roojen, Mark. *Metaethics: A contemporary introduction*. Routledge, 2015
- Shafer-Landau, Russ, ed. *Ethical theory: an anthology*. Vol. 13. John Wiley & Sons, 2012.
- Shafer-Landau, Russ. *The fundamentals of ethics*. Oxford University Press (2009).
- Parfit, Derek. *On what matters*. Vol. 1,2,3 . Oxford University Press, 2011.

عنوان درس به فارسی:		فلسفه علم	
عنوان درس به انگلیسی:		Philosophy of Science	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: علم نهادهی است که در همه فرهنگ‌ها اهمیت آن تصدیق شده است. معیذا طبیعت، دامنه و روش‌های آن در طول تاریخ به چالش کشیده شده است. علوم طبیعی هم پرسش‌های مهمی را برای فلاسفه مطرح نموده است و هم در نحوه تصور فلاسفه از عالم خارج و علم به آن تأثیر گذاشته است.

اهداف ویژه: فلسفه علم کارش بررسی مسائل فلسفی است که علوم مطرح می‌کنند. این مسائل شامل سرفصل‌های ذیل می‌شود که البته تنها به عنوان نمونه ذکر می‌شود.

(پ) **مباحث یا سرفصل‌ها:** (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

طبیعت تبیین - طبیعت قوانین طبیعی - مسئله علیت و استقرا - تئوری‌های علمی و مدل‌ها - شواهد علمی - تقلیل گرایی - احتمالات - غایت‌انگاری - رئالیسم و ابزارانگاری - متدولوژی در علم - پارادایم‌ها و انقلابات علمی - جامعه‌شناسی معرفت

(ت) **راهنماهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می‌شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می‌شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش‌ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس‌ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) **راهنماهای ارزشیابی (پیشنهادی):** شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی:** (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Godfrey-Smith, P. (2003) Theory and Reality: an Introduction to the Philosophy of Science, The University of Chicago Press, Chicago and London.
- Losee, J. (1998), A Historical Introduction to the Philosophy of Science, Oxford University Press, Oxford, UK.
- Newton-Smith, W.H. (ed., 2001), A Companion to the Philosophy of Science, Blackwell Publishers, Malden, MA.
- Papineau, D. (ed., 1997), The Philosophy of Science, Oxford University Press, Oxford, UK.
- Van Fraassen, Bas C. (1980), The Scientific Image, Oxford University Press, Oxford, UK.

عنوان درس به فارسی:		متافیزیک	
عنوان درس به انگلیسی:		Metaphysics	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: متافیزیک آن بخشی از فلسفه است که به بررسی "موجود از آن حیث که موجود است"، و به دیگر تعبیر، به بررسی "احکام کلی وجود و نحوه وجود اشیاء" می پردازد.

اهداف ویژه: به لحاظ تاریخی، تکنون و بسط متافیزیک را می توان از دوره یونان و پس از آن در قرون میانه در عالم اسلام و مسیحیت پی گرفت، و تا دوران مدرن و عصر حاضر دنبال کرد. حدوداً در دهه های 50 و 60 قرن بیستم، به دلیلی نفوذ پوزیتیویسم در فضای فلسفه تحلیلی، متافیزیک از اقبال چندانی برخوردار نبود. اما پس از آن متافیزیک به تدریج موقعیت خود را باز یافت، و امروزه یکی از پویاترین رشته های فلسفه محسوب می شود. در متافیزیک تحلیلی، موضوعاتی از قبیل ویژگی ها، جوهر و عرض، علیت، اشیاء انتزاعی، رویدادها، زمان، مکان، تغییر، این همانی، موجبات (ضرورت، امکان و امتناع)، جهان های ممکن، اشیاء مادی، صادق سازی، مسئله اراده آزاد (جبر و اختیار)، و... به تفصیل بررسی و کنکاش می شوند.

(ب) **مباحث یا سرفصل ها:** (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

ویژگی ها- جوهر و عرض- اشیاء انتزاعی- علیت- موجبات و جهان های ممکن- زمان- مکان- اشیاء مادی- تغییر- این همانی- صادق سازی- متانتولوژی- جبر و اختیار.

(ت) **راهنمادهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) **راهنمادهای ارزشیابی (پیشنهادهای):** شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی:** (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Armstrong, D. (1989), *Universals: An Opinionated Introduction*, Westview Press.
- Haslanger, S. & Kurtz, R. (eds.) (2006), *Persistence: Contemporary Readings*, Bradford Books.
- Kim, J. & Korman, D. & Sosa, E. (eds.) (2011), *Metaphysics: An Anthology*, 2nd edition, Wiley-Blackwell.
- Loux, M. & Zimmerman, D. (eds.) (2005), *The Oxford Handbook of Metaphysics*, Oxford University Press.
- Plantinga, A. (1992), *The Nature of Necessity*, Clarendon Press.
- Sider, T. (2001), *Four Dimensionalism: An Ontology of Persistence and Time*, Oxford University Press.

عنوان درس به فارسی:		معرفت شناسی	
عنوان درس به انگلیسی:		Epistemology	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ☒	نوع درس و واحد
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒ عملی ☐	
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: علم به عالم خارج و نحوه حصول این علم، به طور کلی، موضوع معرفت شناسی را تشکیل می دهند.

اهداف ویژه: پرسش های اصلی معرفت شناسی شامل مبادی معرفت، جای تجربه و تحلیل در تولید معرفت و ارتباط علم با امکان خطا و به طور کلی امکان شکاکیت می باشد. کلیه این مباحث، به نوبه خود، با مباحث اساسی دیگر فلسفه مانند طبیعت صدق، تجربه و معنی مرتبط می گردند. یکی از پرسش های اصلی معرفت شناسی مربوط به ساختار معرفت می باشد. آیا معرفت ساختاری هرم گونه دارد که پایه و اساس مرکب از قضایای اصلی غیر قابل تردید می باشند یا اینکه ساختاری مانند کشتی دارد که قدرت آن تابعی از پایداری عناصر و اجزا و مربوط به یکدیگر آن است.

(پ) مباحث یا سرفصل ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

بستار معرفتی، بافتارگرایی، توجیه بی واسطه، درون گرایی و برون گرایی، معرفت پیشین، شک گرایی، اختلاف نظر.

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی): شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Steup, M, J Turri, and E Sosa, . *Contemporary Debates in Epistemology*. John Wiley & Sons, 2013.
- Dretske, F. "Conclusive Reasons." *Australasian Journal of Philosophy* 49 (1971): 1-22.
- Cohen, S. ""Contextualism, Skepticism, and the Structure of Reasons." *Noûs* 33 (1999): 57-89.
- Alston, W.P. "What's Wrong with Immediate Knowledge." *Synthese* 55 (1983): 73-95.
- Goldman, A. "What is Justified Belief?" In *Justification and Knowledge* , edited by George S Pappas, 1-23. Dordrech: Reide, 1979.

عنوان درس به فارسی:		فلسفه ذهن	
عنوان درس به انگلیسی:		Philosophy of Mind	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☒	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری ☐	نظری - عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: هدف فلسفه ذهن تحقیق درباره‌ی ماهیت ذهن و پدیده‌های ذهنی است.

اهداف ویژه: در این درس به پرسش‌هایی از این قبیل می‌پردازیم: چه چیز ذهن را از ماده جدا می‌سازد؟ آگاهی دارای چه خصوصیتی است؟ ذهن چگونه جهان را بازنمایی می‌کند؟ آیا ماشین‌ها نیز می‌توانند جهان را بازنمایی کنند؟ آیا ماشین‌ها می‌توانند دارای آگاهی باشند؟ نسبت ذهن و فیزیک چیست؟ آیا می‌توان پدیده‌های ذهنی مثل آگاهی را برحسب پدیده‌های فیزیکی توضیح داد؟ اگر ذهن و بدن دو هویت متفاوتند چگونه در یکدیگر تأثیر می‌گذارند؟ طبیعت علیت ذهنی چیست؟ در این درس هم‌چنین به پدیده‌های ذهنی مثل ادراک، حافظه، توجه، یادگیری، افعال قصدمندانه، عواطف و خلاقیت پرداخته می‌شود.

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

دوگانه گرایی دکارتی - رفتارگرایی - نظریه‌های اینهمانی - کارکردگرایی - نظریات محاسباتی ذهن، زبان فکر - بازنمایی و حیث التفاتی - آگاهی - درون گرایی و برون گرایی در محتوا - ادراک - علیت ذهنی - قصد - افعال - توجه - حافظه - خلاقیت - یادگیری و رشد شناخت، عواطف و احساسات

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می‌شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می‌شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش‌ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس‌ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده‌اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی): شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه: -

(چ) فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Heil, John. *Philosophy of mind: A contemporary introduction*. Routledge, 2019.
- Kim, Jaegwon. *Philosophy of mind*. Routledge, 2018.
- Chalmers, David J. *Philosophy of mind: Classical and contemporary readings* 2002.
- Lycan, William G., and Jesse J. Prinz. *Mind and cognition: An anthology*. Blackwell Publishing, 2008.
- Bermúdez, José Luis, ed. *Philosophy of psychology: contemporary readings*. Routledge, 2007

عنوان درس به فارسی:		فلسفه زبان	
عنوان درس به انگلیسی:		Philosophy of Language	
دروس پیش نیاز:	-	پایه	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری	عملی ☐
تعداد واحد:	2	تخصصی اختیاری	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	32	رساله / پایان نامه	☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: در توصیفی کلی می توان گفت موضوع فلسفه زبان عبارت است از مطالعه دو کارکرد مهم زبان که عبارت اند از (1) بازنمایی وضعیت های امور در جهان و (2) ممکن ساختن برقراری ارتباط میان عامل های انسانی به مثابه ی متکلمان زبان. درک کارکرد بازنمایی زبان ما را با پرسش هایی از این دست مواجه می کند که چگونه عبارات و جملات زبان، که به صورت های انضمامی ای چون اصواتی که از دهان متکلم خارج می شوند یا ردی از جوهر که بر کاغذ ایجاد می شود می توانند به هویت، ویژگی ها در جهان خارج اشاره کنند یا از وضعیت های اموری در جهان خبر دهند که می تواند صادق یا کاذب باشد. بررسی این جنبه از زبان از یک سو ارتباط وثیقی با پرسش های متافیزیکی درباره ی ماهیت صدق و ارتباط میان نشانه و شیء دارد. از سوی دیگر، تا آنجا که در پاسخ به این پرسش ها به حالات ذهنی و گرایش های گزاره ای کاربران زبان (مانند قصدها و باورهای آنها) توسل جسته می شود، ارتباط وثیقی میان فلسفه زبان و فلسفه ذهن وجود دارد. عموماً این جنبه از مطالعه ی فلسفی زبان که در قالب نظریه های معناداری و ارجاع صورت بندی می شوند ذیل آنچه به طور کلاسیک معناشناسی خوانده می شود انجام می پذیرد.

اهداف ویژه: بررسی کارکرد ارتباطی زبان و سازوکاری که از طریق آن کاربران زبان قادر می شوند قصدهای ارتباطی خود را محقق کنند بخش دیگری از مطالعه فلسفی زبان را تشکیل می دهد که عمدتاً ذیل کاربردشناسی گنجانده می شود. یکی از جنبه های مهم مطالعه کاربردشناسی زبان بررسی آن چیزهایی است که در یک ارتباط زبانی متکلمان زبان مراد می کنند که می تواند فراتر از معنای عبارات به کاررفته باشد. همچنین نقش سیاق گفتار در محتوایی که در یک مکالمه منتقل می شود بخش مهمی از مطالعه کاربردشناختی زبان را تشکیل می دهد.

نکته مهمی که در مورد فلسفه زبان باید مدنظر داشت این است که فلسفه زبان با فلسفه زبانی خلط نشود. فلسفه زبان حوزه ای از مطالعات فلسفی است که موضوع مورد مطالعه آن زبان است. فلسفه زبانی اما روشی است که بر اساس آن گمان می رفت صرفاً با توجه به ساختار زبان پرسش های اساسی فلسفه را می توان حل یا منحل کرد. این جنبش فلسفی که تحت تأثیر افول پوزیتیویسم به تدریج نفوذ خود را در محافل فلسفی از دست داد و امروزه مسائل فلسفی، هر یک با جایگاه مخصوص به خود، رویکرد متناسب با خود را طلب می کنند.

(پ) مباحث یا سرفصل ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

منطق و زبان طبیعی، معناشناسی ثوابت منطقی، نظریات معناداری و ارجاع، شکاکیت معنا و مسئله پیروی از قواعد، مسائل فلسفی منطق موجّهات، ابهام، کاربردشناسی و حساسیت به سیاق.

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف: تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی): شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Blackburn, S.: 1984, *Spreading the word*, Oxford University Press.
- Wright, C., Hale, B., and Miller A. 2017, *Blackwell Companion to philosophy of Language* (2nd ed.), Blackwell.
- Davis, S. (ed.) 1991. *Pragmatics: A Reader*, Oxford University Press.

- Martinich, A. P. and Sosa D. 2013. *The Philosophy of Language* (6th ed.), Oxford University Press.

عنوان درس به فارسی:		سمینار	
عنوان درس به انگلیسی:		Seminar	
دروس پیش نیاز:		-	
دروس هم نیاز:		-	
تعداد واحد:		2	
تعداد ساعت:		32	
نوع درس و واحد			
☒ نظری	☐ پایه		
☐ عملی	☒ تخصصی اجباری		
☐ نظری - عملی	☐ تخصصی اختیاری		
رساله / پایان نامه			

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با نحوه تحقیق در موضوعات تخصصی

اهداف ویژه: با معرفی حوزه‌ای خاص از فلسفه تحلیلی، طرح مسئله ای مشخص از آن، از دانشجو خواسته می‌شود که به تحقیقی در اطراف آن مسئله بپردازد و پس از نوشتن مقاله‌ای درباره آن، مقاله را در جمع دانشجویان و اساتید در معرض انتقاد و بررسی قرار می‌دهد.

(پ) **مباحث یا سرفصل‌ها:** (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

بنابر نظر اساتید راهنما موضوع سمینارها متفاوت خواهد بود.

(ت) **راهنمادهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

با معرفی حوزه‌ای خاص از فلسفه تحلیلی، طرح مسئله ای مشخص از آن، از دانشجو خواسته می‌شود که به تحقیقی در اطراف آن مسئله بپردازد و پس از نوشتن مقاله‌ای درباره آن، مقاله را در جمع دانشجویان و اساتید در معرض انتقاد و بررسی قرار می‌دهد.

(ث) **راهنمادهای ارزشیابی (پیشنهادی):** شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی:** (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

فهرست منابع براساس نظر اساتید راهنمای هر دانشجو متغیر خواهد بود.

عنوان درس به فارسی:		فلسفه نوین	
عنوان درس به انگلیسی:		Modern Philosophy	
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐	نظری ☒
دروس هم نیاز:	-	تخصصی اجباری ☐	عملی ☐
تعداد واحد:	4	تخصصی جبرانی ☒	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	64	رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: کانت به معنای دقیق کلمه مؤسس فلسفه مدرن است. این کلاس به آشنایی جدی (در سطح دکتری) با مبانی فلسفه کانت در سه کتاب اصلی او یعنی نقد عقل محض، نقد عقل عملی و نقد قوه حکم اختصاص دارد. کلاس بخصوص به خوانشهای تحلیلی از فلسفه کانت نیز توجه دارد.

اهداف ویژه: کانت به معنای دقیق کلمه مؤسس فلسفه مدرن است. این کلاس به آشنایی جدی (در سطح دکتری) با مبانی فلسفه کانت در سه کتاب اصلی او یعنی نقد عقل محض، نقد عقل عملی و نقد قوه حکم اختصاص دارد. کلاس بخصوص به خوانشهای تحلیلی از فلسفه کانت نیز توجه دارد.

(پ) **مباحث یا سرفصل‌ها:** (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)

انقلاب کانت در فلسفه مدرن و وجه تمایز فلسفه کانت از فلسفه تجربه‌گرایان و عقل‌گرایان، ماهیت استدلال استعلایی و چالشهای آن، ماهیت حکمی معرفت تجربی، ماهیت خودآگاهی و وجه تمایز نظریه خودآگاهی، کانت از نظریه خودآگاهی دکارت، هیوم و لاک، نقش ایده‌های کانتی در ساماندهی معرفت تجربی، ماهیت اخلاق مدرن و تمایز آن با اخلاق باستان و قرون وسطی، منشا هنجارمندی از نظر کانت و تمایز آن از تجربه‌گرایان و عقل‌گرایان، ماهیت حکم ذوقی و نسبت آن با آزادی و اخلاق، تمایز زیبایی‌شناسی کانت از زیبایی‌شناسی عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان، غایت طبیعی درونی ارگانیسم‌ها و نقد غایت‌گرایی خارجی، وجه نظام‌مند فلسفه کانت و چگونگی ارتباط درونی سه نقد اصلی کانت، درک کانت از ماهیت مدرنیته

(ت) **راهنمادهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می‌شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می‌شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش‌ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس‌ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده‌اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) **راهنمادهای ارزشیابی (پیشنهادی):**

شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی:** (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)

- Kant, Immanuel, Paul Guyer, and Allen W. Wood. *The Critique of Pure Reason*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Strawson, P. F. *The Bounds of Sense: An Essay on Kant's Critique of Pure Reason*. 2019.
- Longuenesse, Béatrice. *Kant and the Capacity to Judge: Sensibility and Discursivity in the Transcendental Analytic of the Critique of Pure Reason*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2000
- Korsgaard, C. (2014). *The sources of normativity*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Allison, H. E. (2001). *Kant's theory of taste: A reading of the Critique of aesthetic judgment*. Cambridge: Cambridge University Press.

عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه اسلامی		عنوان درس به انگلیسی: History of Islamic Philosophy	
نوع درس و واحد			
نظری ☒ پایه ☐		-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی اجباری ☐		-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی جبرانی ☒		2	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		32	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

هدف کلی: فلسفه اسلامی با تأثیرپذیری از فضای تفکر اسلامی و میراث فلسفی یونان در حدود نیمه دوم قرن سوم و نیمه نخست قرن چهارم هجری به دست کندی و فارابی شکل گرفت. پس از آن فلسفه اسلامی از جنبه‌های مختلفی بسط یافت و به شکل‌گیری سه مکتب اصلی، یعنی فلسفه مشاء (ابن سینا و پیروان او)، فلسفه اشراق (سهروردی و پیروان او) و مکتب حکمت متعالیه (ملاصدرا و پیروان او) انجامید.

اهداف ویژه: در دوره اول از تاریخ فلسفه اسلامی (یعنی از آغاز تا ابن رشد)، شاهد تکون و بسط فلسفه مشاء و اعتراضات غزالی به آن (در کتاب تهافت الفلاسفه) هستیم. مهم‌ترین فیلسوفان این دوره عبارتند از: کندی، فارابی، عامری، ابن سینا، و ابوالبرکات بغدادی. در دوره بعدی از تاریخ فلسفه اسلامی از (ابن رشد به بعد)، به اختصار با تحولات فکری زیر روبرو هستیم:
- انتقادات فخرالدین رازی به فلسفه ابن سینا، و دفاع خواجه نصیرالدین طوسی از حکمت مشاء، دفاع ابن رشد از فلسفه ارسطویی، و پاسخ او انتقادات غزالی، تکون مکتب اشراق توسط شهاب الدین سهروردی و بسط آن در آثار پیروانش (از جمله شهرورزی)، بسط جریان‌های مختلف کلامی و فلسفی در حوزه شیراز با آثار قطب الدین شیرازی، صدرالدین دشتکی، دوانی، غیاث الدین دشتکی و دیگران، تجدید حیات مکتب مشاء با آثار میرداماد، تاسیس حکمت متعالیه توسط صدرالمآلهین شیرازی و بسط مکتب صدرایی در آثار ملاهادی سبزواری، ملاعلی نوری، مدرس زنوزی، علامه طباطبایی و دیگران.

(پ) **مباحث یا سرفصل‌ها: (8 تا 12 مورد را ذکر نمایید)**

سرآغاز فلسفه اسلامی (کندی)، فلسفه فارابی، فلسفه مشاء (ابن سینا و پیروان او)، غزالی و انتقادات او به فلسفه ابن سینا.

(ت) **راهنمای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

تدریس دروس فلسفی معمولاً با معرفی استاد از حوزه بحث آغاز می‌شود. پس از معرفی حوزه، منابع لازم به دانشجویان معرفی می‌شوند. پس از آن که دانشجویان منابع را مطالعه کردند، پرسش‌ها و سوالات آنها سر کلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. در ضمن این کلاس‌ها دانشجویان ملزم خواهند بود که هر یک تلقی خود را از متونی که مطالعه کرده‌اند به بحث و گفتگو بگذارند.

(ث) **راهنمای ارزشیابی (پیشنهادهی):** شامل فعالیت کلاسی 30 درصد، آزمون پایان نیمسال 70 درصد خواهد بود.

(ج) **ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:** -

(چ) **فهرست منابع پیشنهادی: (3 تا 5 مورد را ذکر نمایید)**

- Adamson, P. (2015). *Philosophy in the Islamic World: A Very Short Introduction*, OUP.
- Adamson, P. and R.C. Taylor (eds.) (2005), *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy*. Cambridge University Press.
- Hourani, G. (ed.) (1978), *Essays on Islamic Philosophy and Science*, Albany: State University of New York Press.
- Adamson, P. (ed.) (2011), *In the Age of Averroes: Arabic Philosophy in the Sixth/Twelfth Century*, London: Warburg Institute.
- Nasr, H. and M. Aminrazavi (eds.) (2012), *An Anthology of Philosophy in Persia, vol.4: From the School of Illumination to Philosophical Mysticism*, New York: I.B. Tauris.

